

УДК 70.012

к. арх., доцент Грицюк Л.С.,
Інститут архітектури НУ «Львівська політехніка»

ТЕОРІЯ ПРОЕКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ: СТРУКТУРУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ

Розглядаються дидактичні питання теорії проектування інтер'єрів, акцентується увага на методологічних принципах її формування. Аналізується запропонований автором метод викладання теорії проектування інтер'єрів на основі структуривання його елементів, розглянуті чотири групи елементів інтер'єру.

Ключові слова: інтер'єр, теорія проектування, структуривання елементів

Постановка проблеми. Формування професійного естетичного середовища в сучасних соціально-економічних умовах потребує нової системи знань, здатної забезпечити цей процес спеціалістами, яким притаманне інноваційне мислення і висока культура. Вирішити це завдання можна засобами моделювання логічної структури теоретичного матеріалу. Моделювання у дидактиці трактують як засіб інтегративно-диференційованого підходу з метою формування системних знань і умінь, що є важливою передумовою до підвищення якості підготовки фахівців, як “засіб висвітлення структурних елементів і зв'язків між ними, пізнання закономірностей дидактичного процесу” [4, с. 3–10].

Одним із найефективніших засобів досягнення системності знань є використання інтегративного підходу до відбору змісту навчальної інформації. Основою розгортання навчального матеріалу з урахуванням цих складових є спирання наступних знань на попередні. У процесі цього узагальнення знань формується самостійність мислення, а методи навчання впливають на креативність у проектних рішеннях [2, с. 109–118].

Курс «Проектування елементів інтер'єру» створено спеціально для студентів, які отримали ступінь бакалавра архітектури, засвоївши базові знання з теорії проектування інтер'єрів, в якому теорія і практика інтегровані в проектних роботах по дизайну інтер'єрів житлових та громадських приміщень.

Оскільки метою дизайну інтер'єру є комплексний проект, який базується на функціональному вдосконаленні, естетичному збагаченні та психологічній оптимізації внутрішнього простору, головним завданням є органічне поєднання частин інтер'єру у єдине ціле відповідно до певних встановлених проектних завдань. При виборі форми, розмірів та організації простору необхідно врахувати такі чинники, як функціональні вимоги планування, технологічні

особливості конструкції, економічні вимоги, виразність зовнішнього вигляду та стиль. Дизайн інтер'єру завжди базується на архітектурі та її системних характеристиках. Тому актуальним є використання системного підходу у проектуванні інтер'єру.

Генерування проектної концепції, як правило, лежить у руслі проектних ідей, які продукуються з урахуванням усіх обставин та необхідних вимог. На основі їх розгляду і можливого попереднього ранжування або інтеграції формулюється певна головна ідея, або ж завдання проектування. При цьому у варіантах дизайн–проекту обов'язковими критеріями будуть показники виваженої економічності (наприклад, використання певних матеріалів з певного асортименту); ергономічності (типи балансів особистості і простору та його характеристики); естетичності – форма, стиль, що дасть можливість оцінити релевантність дизайн-проекту інтер'єру.

З позиції системного аналізу проектний процес, як і технологічний, можна розглядати як складні системи. При цьому, досліджувані об'єкти цих систем визначаються як складені з окремих частин, які пов'язані різними – часовими, просторовими, функціональними відносинами та мають цілісний характер функціонування за рахунок того, що кожен об'єкт має певну кількість елементів, функція кожного з яких тісно пов'язана із функціями інших та направлена на виконання загальної функції [1].

Висвітлення основного матеріалу. Утворення нових форм внутрішнього простору потребує нових підходів до проектування інтер'єрів, оскільки якість інтер'єру повинна відповідати якості сучасного життя.

Вивчення стилістичних переваг, застосування натуральних та екологічно чистих матеріалів, а також професійне розуміння ергономіки сприяє створенню унікального яскравого образу. Запорукою успіху проектів є особлива увага до деталей, окремих елементів, які забезпечують функціональний комфорт простору.

У теорії проектування інтер'єрів доволі проблемним є попереднє визначення структури об'єктів дизайну та її візуалізація, а головним завданням – визначення кінцевої кількості елементів з їх взаємозв'язками, які повинні визначати відношення між ними. З цього приводу цікавими і дуже актуальними є роботи А.М. Сохора [3], на думку якого, структурування – це спосіб стійкого поєднання, взаємовпливу елементів цілісних систем.

Запропонована автором цієї статті теорія структурування елементів інтер'єру ґрунтується на формуванні і систематизації змісту, тобто на такому його впорядкуванні, яке пов'язане з виділенням відповідних для цього змісту груп, а в них – складових і зв'язків між ними. За цією теорією структуру елементів інтер'єру можна поділити на чотири основні групи:

конструктивні елементи; інсталяційні елементи; функціональні елементи; декоративні елементи.

До групи конструктивних елементів віднесені видимі в інтер'єрі конструкції будівлі, перегородки, призначені для зонального поділу одного або кількох приміщень і одночасно - для тепло- і звукоізоляції виділених зон, вертикальні комунікації – сходи. У сучасному інтер'єрі сходи – це головна вертикальна композиційна вісь, яка є вихідним пунктом для формуванні різних рівнів у інтер'єрі: галерей, антресолей, подіумів і т.п.

Зимові сади теж віднесені до групи конструктивних елементів, оскільки мають властивість видозмінювати простір, доповнювати або повністю змінювати функціональне призначення приміщення. Прибудовані або інтегровані зимові сади стали складовою частиною багатьох адміністративних будівель, бізнес-центрів, культурних, оздоровчих і розважальних центрів, спортивних споруд, котеджів та інших об'єктів

Групу інсталяційних елементів інтер'єру представляють елементи, конструктивні системи або окремі зони, для функціонування яких необхідне під'єднання до відповідних мереж: водопостачання і каналізації, теплопостачання, електропостачання. До цієї групи можна віднести санітарно-технічні прилади, опалювальні прилади, кондиціонери, світильники та обладнання для керування ними в інтер'єрі.

Функціональними елементами інтер'єру є меблі та меблеві конструкції.

Групу декоративних елементів інтер'єру формують чотири підгрупи: декоративні предмети та твори мистецтва; текстиль; рослини в інтер'єрі; водні елементи в інтер'єрі. Останні три групи формують три основні декораторські напрямки: текстильний дизайн, фітодизайн та аквадизайн.

Споживацькі якості інтер'єру залежать від цілісного підходу і узгодженості всіх його елементів - конструктивних, інсталяційних, функціональних та декоративних. Просторова композиція інтер'єру визначається плануванням та прийнятою функціональною програмою. Це, у свою чергу, впливає на колірне рішення, оздоблення приміщень, декорування, освітлення та озеленення. Здійснене за допомогою меблів і обладнання функціональне зонування, візуальне розчленування простору окремих приміщень дає змогу перейти до наступного етапу — виділення основного і додаткових композиційних акцентів. Останнім етапом роботи над інтер'єром є декорування.

Для розуміння специфічної формотворчої ролі елементів кожної групи студентам запропоновано виконати графічні роботи, деякі з них на вибір: з групи конструктивних елементів інтер'єру – це сходи або зимовий сад.

Метою графічної роботи є проект сходів у житлі або у громадській будівлі певного функціонального призначення. Деякі композиційні вирішення

передбачають використання відкритих сходів в інтер'єрі, тому особливо важливими стають їх форма, пропорції, оздоблення, вибір матеріалу основних конструкцій, кольорове вирішення. Тип огороження вибирається в залежності від типу сходів (зазначеного у завданні): прямі, забіжні, гвинтові, криволінійні. Відповідно до типу сходів визначаються і конструктивні матеріали.

Інша графічна робота – проект зимового саду. Конструкція зимового саду – це високотехнологічне поєднання систем алюмінієвих, металопластикових або дерев'яних профілів з використанням склопакетів, а також застосування сучасних технологій, таких як автоматична підтримка температури і мікроклімату, автоматичний підігрів склопакетів для розтоплення снігу, електрохромні склопакети. Складовими частинами цієї графічної роботи є: дизайн простору зимового саду – вибір конструктивних елементів, проектування форми – оболонки; зонування простору; підбір матеріалів для оздоблення поверхні підлоги, меблів, способу експонування рослин; вибір елементів затінення.

Метою графічної роботи на тему інсталяційних елементів інтер'єру є проект інтер'єру ванної кімнати у житлі або санвузла в будівлі громадського призначення (у готелі, офісному центрі, спортклубі, ресторані чи т.п.). Завданням цієї роботи є стильовий дизайн внутрішнього простору (функціональне зонування, компонування сантехнічних приладів, меблів, обладнання); підбір сантехнічної кераміки та арматури, меблів аксесуарів, матеріалів для оздоблення основних поверхонь (стін, підлог, стель) за каталогами провідних виробників; світловий дизайн приміщення.

У змішаній групі конструктивно-інсталяційних елементів розглядається проектування SPA-басейну або приміщення для релаксації - сауни. В залежності від габариту приміщення та його призначення вибирається тип басейну (скімерний чи переливний) та визначається його форма.

До спеціальних приміщень із застосуванням відповідних конструкцій та інсталяційних мереж відносяться сауни. Графічна робота передбачає проект сауни (парової, фінської, інфрачервоної – на вибір).

У розділі функціональних елементів інтер'єру розглядаються основи проектування основних елементів меблів – для сидіння, лежання, функціональних ємностей та функціональних площин. Метою графічної роботи є проект меблевого елементу комплексного функціонального призначення для житла або для громадського приміщення. Це може бути барна стійка, рецепція, касова стійка, меблева роздільна стінка, шафа – перегородка та ін.

У розділі декоративних елементів інтер'єру розглядається проектування декорів для стін та стелі, водних елементів, фітодизайн, тематичні утилітарні та абстрактні інсталяції. Метою графічної роботи є проект абстрактної інсталяції

на тему відомого світового бренду. В залежності від ідеї вибираються види оздоблювальних матеріалів, колористика у відповідності до брендбуку та спосіб експонування.

Висновки. Проведений аналіз дидактичних підходів до структурування змісту навчальної дисципліни дає підстави стверджувати: для комплексного, усвідомленого оволодіння знаннями та уміннями з будь-якої навчальної дисципліни необхідним є відбір та оптимізація змісту навчального матеріалу його логічним структуруванням. Чітка фіксація навчальної інформації дидактичними засобами сприяє усвідомленому розумінню складних професійних ситуацій, формуванню умінь приймати рішення, трансформувати знання та уміння у нові ситуації.

Проведений аналіз проектного процесу вказав на проблемні завдання у дизайні інтер'єру, для розв'язання яких необхідним є залучення системного підходу з відповідним теоретичним забезпеченням. Усі ці комплексні рішення, безперечно, значно підвищують мотивацію навчання та якість проектування.

Література:

1. Дольнікова Л.В., Цубова О.Л. Структурування змісту навчальних дисциплін як важлива передумова для підвищення якості підготовки фахівців // Національний університет "Львівська політехніка".
2. Паламарчук В.І. Роль наочності в процесі розвиваючого навчання // Функції і структура методів навчання. – К.: Вища шк., 1979.
3. Сохор А.М. Логическая структура учебного материала. – М.: Педагогика, 1974. – 192 с..
4. Чепелев В.И, Подласый И.П. Модели обучения // Программированное обучение: Межведомственный науч. сб. – Вып.12. – К.: Вища шк., 1985. – С. 3–10.

Аннотация

Рассматриваются дидактические вопросы теории проектирования интерьеров, акцентируется внимание на методологических принципах ее формирования. Анализируется предложенный автором метод преподавания теории проектирования интерьеров на основании структурирования его элементов, рассмотрены четыре группы элементов интерьера.

Ключевые слова: интерьер, теория проектирования, структурирование элементов

Annotation

The article deals with didactic aspects of interior design theory. It focuses on the methodological principles of such formation. Method of teaching the theory of interior design proposed by an author is analyzed. Four groups of interior elements are considered.

Keywords: interior design theory, structuring of elements